

Börn ið føða børn

Á hvørjum ári verða meira enn ein millión amerikanskar gentur millum 13 og 19 ár við barn, 80% av teimum uttan at vera giftar. Hetta hevur havt við sær stórar sosialar trupulleikar, men serfrøðingarnir rokna við, at tað bert er byrjanin, tí um gongdin heldur fram, kunnu ikki minni enn 40% av øllum amerikanskum gentum, sum eru 14 ár í dag, verða við barn onkuntíð næstu fimm árin.

Ein óheftur granskingarstovnur í New York, Alan Guttmacher Institute, er komin til ta niðurstøðu, at lutfallið av ungum ógiftum gentum við barn er nógv størri í Ameriku enn í Europu. Kanningarnar hjá hesum stovninum umfataðu 37 framkomin lond, men serstakur dentur varð lagdur á at kanna støðuna hjá kvinnuungdómum í Svøríki, Bretlandi, Hálandi, Kanada og Frankariki. Tað visti seg, at USA var á odda, tá talan var um gentur upp á vegin. Hóast hetta var tann amerikanski ungdomurin ikki mettur at vera meira «kynsliga virkin», sum tikið er til í frageiðingini frá Alan Guttmacherstovninum.

Orsøkin til hetta er, sambært

amerikanskar serfrøðingar, m.a. dupult-moralurin í Ameriku viðvikjandi kynslívi, og eisini ótrúlig fákunna imillum ungdomarnar um kynsliv yvirhøvur og um nýtslu av fyrirbyrgjandi evnum.

Tað hevur altíð verið stórt stríðsevni í USA? um kynsfrálæra skuldi farið fram í skúlanum og um ungdomurin skuldi havt lætta atgongd til fyrirbyrgjandi evni. Í roynd og veru halda nógvir amerikanarar málevnið ungdomskynsliv vera ov pinligt til at tosa um tað, serliga við tey ungu sjálvi. Men nú er støðan so trupul, at tað ikki bara er neyðugt at tosa um hesi málini, men eisini at seta í verk tiltøk, ið kunnu steðga hesi skelkandi gongd, sum oftani ber í sær syrgiligar avleiðingar bæði fyri foreldrini og bornini.

Hyklið viðvikjandi øllum, sum hevur við kynsliv at gera, er helst tað, sum ringast er fyri europearar at fata. Óføra gott dømi um hetta hykl er støðan hjá teimum risastóru amerikansku sjónvarpsstøðunum. Serfrøðingar í øllum økjum innanfyri samflagsfrøði og sálarfrøði eru samdir um, at teir vinsælu fjølmiðlarnir — sjónvarp, rocktónleikur, video, filmar — hava stóra ávirkan og ábyrgd av, at ungdomar í dag verða tíðliga bøgvin kynsliga. Kanningar hava vist, at á einum ári kunna hyggjararnir siggja yvir 9.000 sterkt erotiskar ella beinleiðis pornografiskar tilbúðir á bestu sjónvarpstíð. «Bóðskapurin til tey ungu er tann, at til tess at vera nýmótans, mugu tey vera kynsliga eggjandi og virkin,» sigur Amy Williams, ið arbeiðir við ungum gentum, ið eru upp á vegin, í San Francisco. «Tær keypa ikki einaferð tannkrem fyri at reinsa tenninar. Tær keypa tað fyri at vera kynsliga

lokkandi.» Tær triggjar stóru sjónvarpsstøðirnar í USA, sum áhaldandi visa filmar á markinum til tað ónærliga, noktaðu

Úr útheimi

Edvard Jonsson
skrivar

Ástian er at fua
meira av tilfari um
vitherskifti í utlandi
um í Tíðindablaðið
Sossialin.

Vit fara nú sum
eina roynd hvønn
hósdag at greiða frá
ynsum úr útheimi.
Tað er Edvard Jonsson,
fjeldur og upp-
vakur í Íslandi men í
dag bústandi í Far-
oyum, sum fer at
koma við áhugaverdum
greinum. Tær fara
at fona um alt frá
politikki til mentan
og annar vitherskifti.

at hýsa lýsing frá amerikanskum gynekologum, ið skuldi gera amerikanskum ungdom greiðan yvir støðuna, so nógvar púrungar gentur eru í. Orsøkin var tann, at í lýsingini var orðið «gitnaðarfording» nýtt. Hetta orðið smæddust støðirnar so við, at tær tóku ikki lýsingina fyrr enn tað varð kutað burturúr.

«Vit eru enn undir stórari ávirkan av okkara puritanska arvi,» sigur ein sosiologur í New York. «Ímeðan samfeløgin í Europa hava valt at siggja á kynsmenning sum náttúrligan part av

Ungir komandi pápar í Louisville fyrireika seg til livsins álvara